

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégeink!

Amikor a legtöbb ember meghallja Budapest nevét, leginkább talán a várost kettészelő Duna és a rajta átívelő hidak, közöttük a Lánchíd jelenik meg lelki szemei előtt.

A Lánchíd megépítése óta Budapest egyik jelképe. A Magyar Tudományos Akadémiát alapító Széchenyi Istvánnak az a műve, amely a Tudós Társaság mellett a legközismertebb.

A megépülése előtt a csak hajókkal, illetve ideiglenes pontonhidakkal összekötött Pest és Buda lakói számára Széchenyi hídja új lehetőségeket nyitott, és lendületet adott egy olyan korban, amelyben a nemzeti kultúra és identitás egyik legfőbb letéteményese a Magyar Tudományos Akadémia volt.

Széchenyi két maradandó alkotása szimbolikusan így kapcsolódott össze, a Lánchíd pedig az Akadémia közadakozásból felépített és 1865-ben átadott székházával együtt meghatározó látványává vált a modernizálódó és világvárossá fejlődő Budapestnek.

A tudomány palotája és Széchenyi hídja persze csak a két legismertebb bizonyítéka a város és az Akadémia kapcsolatának. E kötődést még számtalan, a nemzeti épített örökség kimagasló alkotásai közé tartozó épület erősíti. Olyanok például, mint az ugyancsak a város egyik jelképévé vált Parlament, amelyet szintén egy egykori akadémikus, Steindl Imre tervezett és mutatott be 1899-es akadémiai székfoglaló előadásán, vagy a New York palota és a Kossuth téri Királyi Kúria, a Néprajzi Múzeum volt épülete, amelyek egy másik akadémikus, Hauszmann Alajos munkái.

Kedves Közönség!

A tudomány persze nem szűkíthető le a legkiválóbb művelőit összegyűjtő és a kutatómunkát alapítása óta támogató és koordináló Akadémiára.

A tudomány szelleme ott van a budapesti felsőoktatási intézményekben, az utóbbi évtizedben egyre nagyobb területet elfoglaló egyetemi campusokon, és ott van az olyan fővárosi középiskolákban is, ahonnan a tényeket tisztelő és a tudományos gondolkodás iránt elkötelezett diákok érkeznek. De a tudomány szelleme hatja át a gazdaság és ipar húzóerejének számító, kutatás-fejlesztéssel foglalkozó innovációs parkokat is.

Budapest, oly sok kiváló kutató szülővárosa az általa kínált lehetőségeknek köszönhetően azokat is vonzza, akik ugyan nem itt születtek, de tanulni és kutatni szeretnének. Ezzel pedig újra és újra bizonyítja, hogy a városi polgár öntudata és a tudomány autonómiája iránti igény egy töről fakadnak.

Tisztelt Főpolgármester Úr, kedves budapesti Polgárok, kedves Vendégeink!

Röviddel ezelőtt, főpolgármester úrhoz írott levelemben kértem, hogy fővárosunk is csatlakozzon az Akadémia által elindított Tudománybarát Település Mozgalomhoz. Az általam eddig elmondottak alapján sem tekinthető véletlennek, hogy alapítói az Akadémia székhelyét Pest-Budára helyezték. Az sem a vakszerencse eredménye, hogy ez a város annyi kiemelkedő tudóst, köztük Nobel- és Abel-díjasokat, akadémikusok és iskolaalapító tudósok egész sorát adta a nemzetnek. Az idők folyamán a két, Budapestben egyesülő város vezetői is sokat tettek azért, hogy a város mind a magyar tudomány, mind a Magyar

Tudományos Akadémia támogatójaként, barátjaként legyen elismerhető. Ezek alapján senki sem csodálkozhat azon a felajánlásomon, hogy abban az esetben, ha a Fővárosi Közgyűlés főpolgármester úr javaslatára a mozgalomhoz való csatlakozás mellett dönt, akkor én kész vagyok szeretett fővárosunknak az MTA „Honoris Causa Tudománybarát Település” elismerését adományozni. Ez a döntés azzal a kéréssel is párosul, hogy egy méltó helyen és alkalommal a főváros vezetőivel közösen ültessük el a Magyar Tudomány Fáját. Attól kezdve ez a fa emlékeztethet arra a hozzájárulásra, amit e város adott kiváló tudós szülöttei révén a nemzetnek és a világ tudományosságának, egyben arra is, amit a tudomány adott és – biztosak lehetünk benne – ad a jövőben is Budapestnek és polgárainak.

Kedves Vendégeink!

A minden magyar által ismert híres akadémikusok közé tartozik a költő Arany János is, aki nem egyszerű tagja, hanem titoknoka – ma úgy mondanánk, főtitkára – volt a Tudós Társaságnak. *Őszikék* ciklusának *Ének a pesti ligetről* című versében – mint e sorok is mutatják – az egyébként visszafogottnak és példamutatóan szabálykövetőnek tartott költő is zabolátlanná vált néha, legalábbis lélekben:

*„Szabadság – amelynek nevében / Tűröm, ha víg pünkösti nép /
A »rendet« elnyomtatja szépen, / S le is fekszik, ha fűre lép; /
Hogy itt nincs tábla, tilalomfa, / Vagy ördög hajt rá, ha van is; /
Hajrá, fiúk!... ifjú koromba' / Úgy tettem volna magam is.”*

E szavakkal bátorította a szabadság megélésére fiatal kortársait az akkor már hajlott korú akadémikus poéta, és azt kívánom, hogy az Akadémia iránti elhivatottsága mellett a szabadság általa megénekelte

érzése is munkáljon ott Budapest minden polgárában és minden kutatójában.

Köszönöm, hogy meghallgattak!